

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KLUISBERGEN-RUIEN (SG_R3_BOS_01)

KLUISBERGEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kluisbergen-Ruien” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Kluisbergen

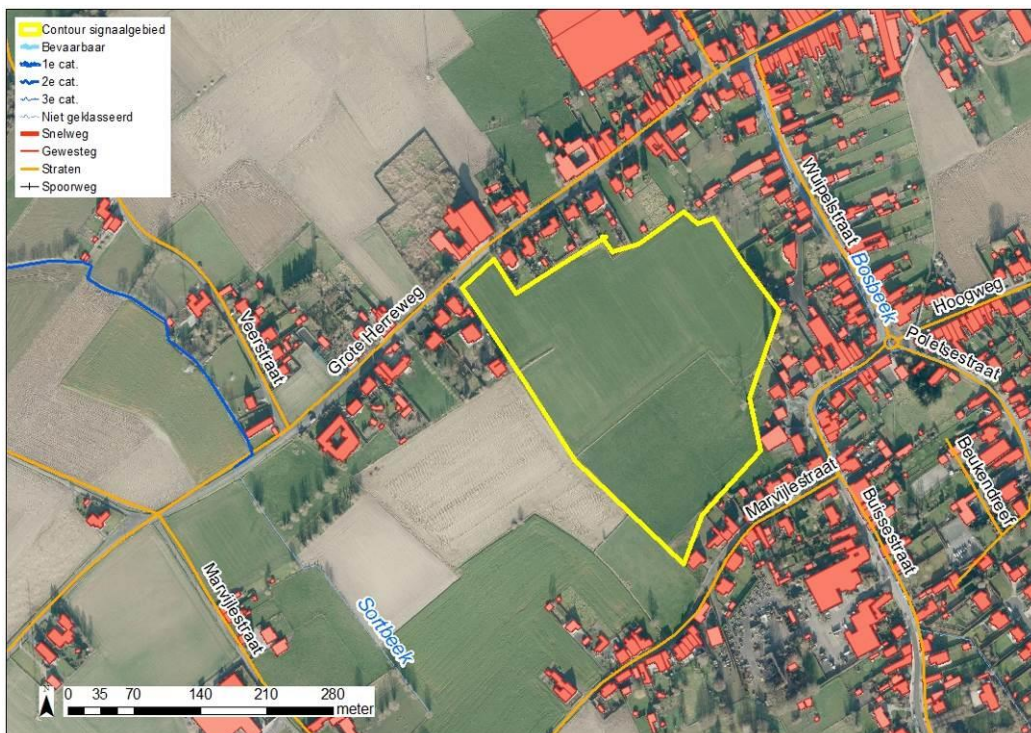
Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen ten zuiden van de grote heerweg. Ten oosten wordt het gebied begrensd door de Wuipelstraat, ten zuiden ligt de Marvijlstraat.

Bekken: Bovenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Bosbeek (VHAGcode: 5123/OS 374 - beheerder: provincie Oost-Vlaanderen)

Oppervlakte: 7 ha

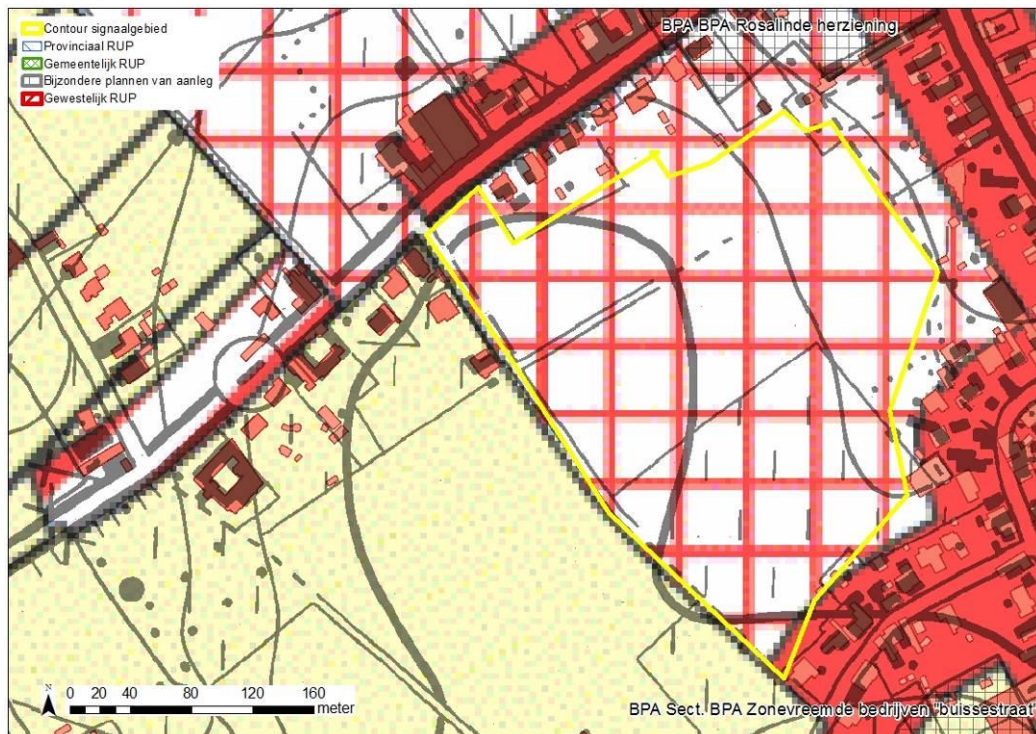
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is gelegen binnen akkerland en grasland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Bovenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Er is een RUP in opmaak om het WUG te schrappen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Ontwikkeling van het signaalgebied is niet aangewezen aangezien de potentie om aan waterconservering te doen en de huidige bergingscapaciteit in het gebied mag niet gehypothekeerd worden.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

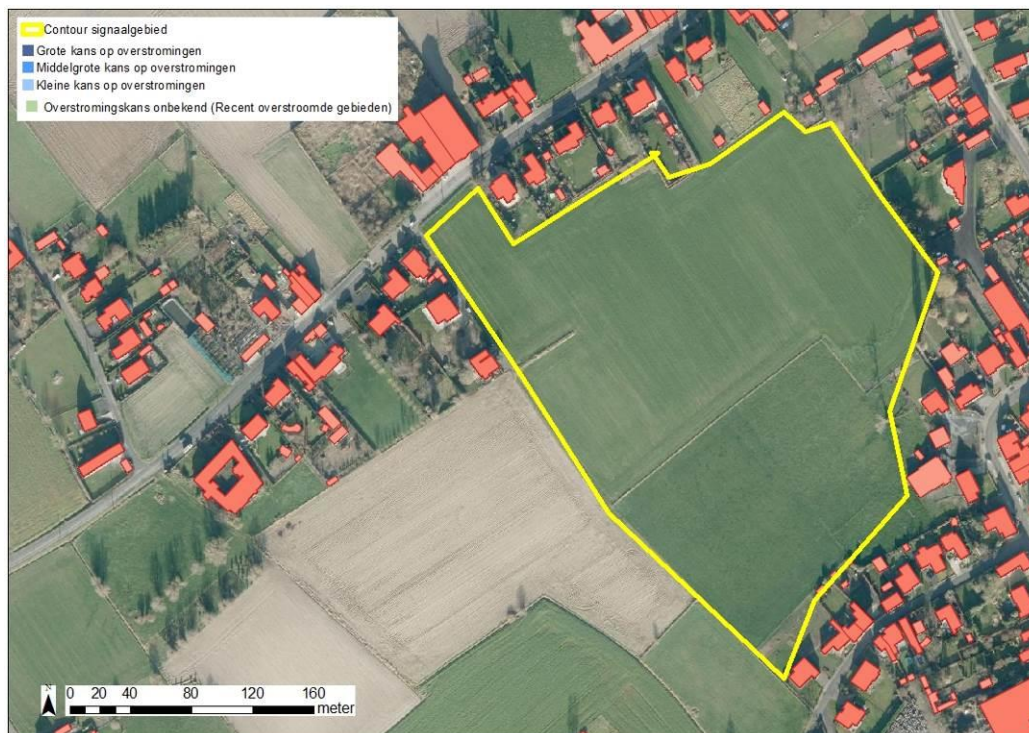
¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Niet gelegen binnen T10 of T100-gebied

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

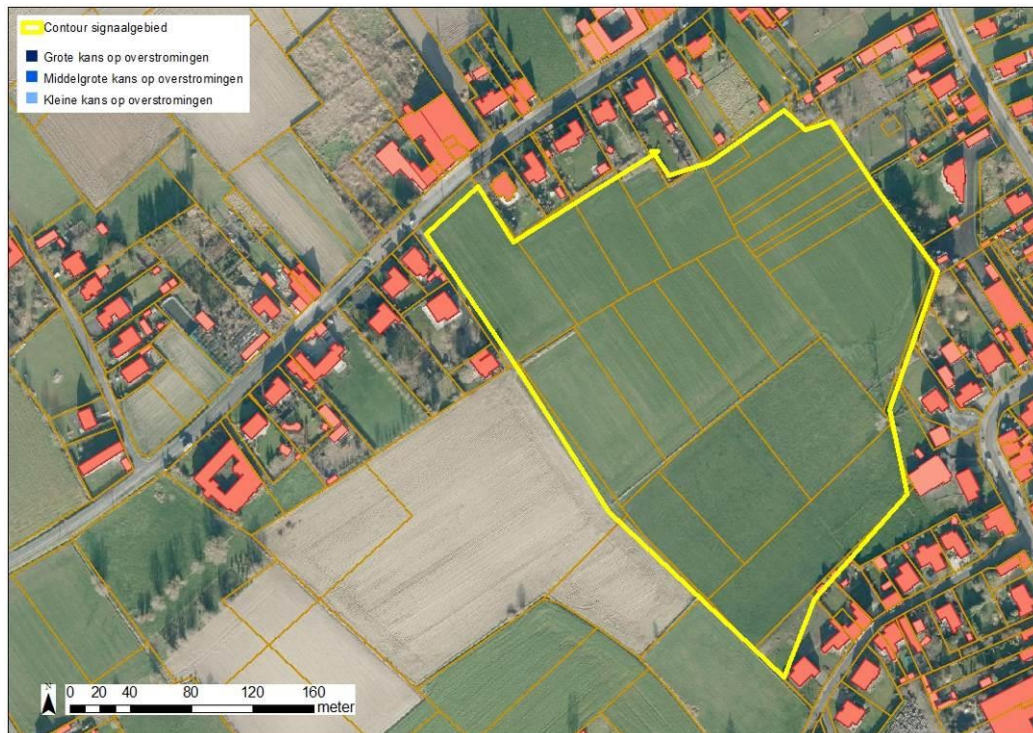
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

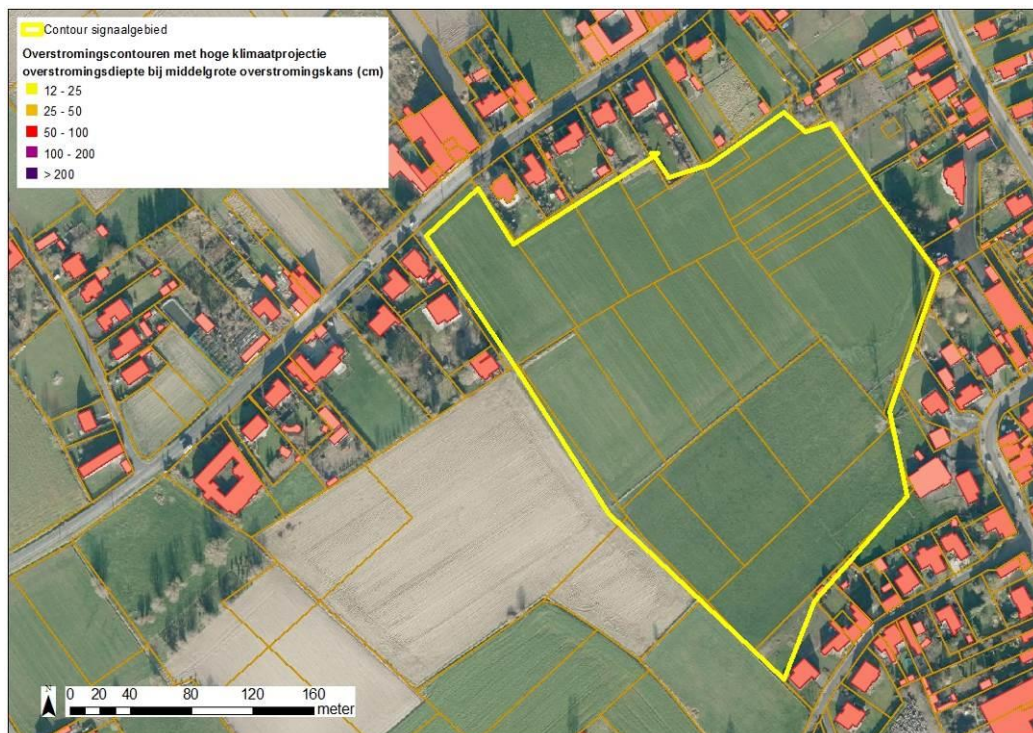
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Klimaattoets is niet beschikbaar voor het signaalgebied.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Hydrografische beschrijving:

Ten oosten van het signaalgebied loopt de Bosbeek (volgt de straten Buisestraat en Wuipeelstraat, ingekokerd).

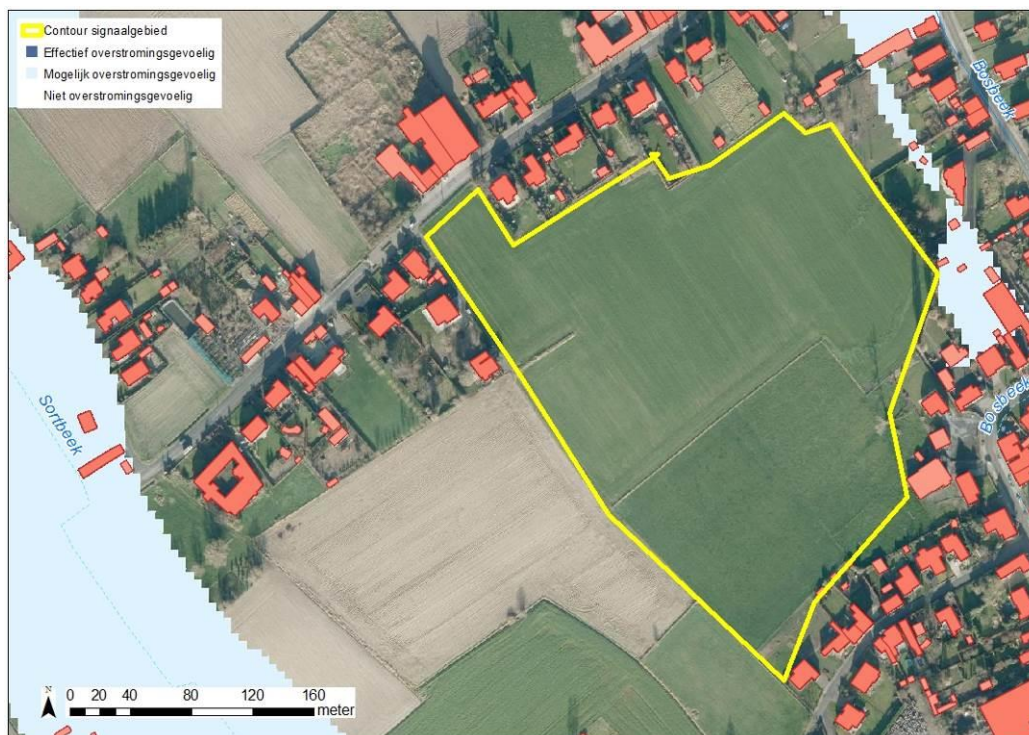
De reliëfhoogte in het signaalgebied varieert van 30 tot 32m TAW. Echter daar waar de waterlopen ontspringen is het reliëf hoger dan 60 m TAW. Er wordt dus heel wat hemelwater versneld afgevoerd naar afwaartse gebieden.

De Bosbeek stroomt verder stroomafwaarts uit in de Schelde (thv Herpelgem Kasteelhoeve).

Binnen het signaalgebied bevindt zich geen mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied. Anderzijds biedt het signaalgebied wel mogelijkheden om water vast te houden en niet versneld te laten afstromen.

Overstromingsgevoeligheid:

Langsheen de Bosbeek komt geen mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied voor.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Bekken- en deelbekkenbeheerplan

Generiek

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van

bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

Gebiedsspecifiek

Uitgevoerde of geplande acties:

(d)BBP:

actie 175 dBBP Scheldeheuvels: "Wateroverlastproblemen oplossen te Kluisbergen ter hoogte van de Pelikaanwijk gelegen langs de Dorpsbeek (S370)". Deze actie werd uitgevoerd. In 2008 werd de Dorpsbeek geruimd. En in 2009 werd er een bypass gerealiseerd ter hoogte van het bedrijf SCALDIS. Hiervoor zal het water afkomstig van een deel van de Hoogweg, Grote Herreweg, Reyerstraat (na passage langs Hazestraat en Avelgemstraat) via de bypass in de Schelde uitmonde, (i.p.v. via de Pelikaanwijk). Overstromingsprobleem zou hiermee van de baan moeten zijn. Daarenboven is er een nieuwe ontsluitingsweg voorzien t.h.v. Centrale Ruien. Bypass heeft waarschijnlijk probleem opgelost.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het bindend gedeelte van het grs van kluisbergen wordt het volgende gesteld:

2.2. WOONKERN RUIEN EN RECREATIE

KLUISBOS

Opmaken van een RUP voor het schrappen van de woonuitbreidingsgebieden, met uitzondering van de Pacht. De nieuwe bestemming voor deze gebieden is agrarisch.

Er werd op 18 juli 2013 bij Ruimte Vlaanderen een screeningsnota ingediend voor het RUP schrapping woonuitbreidingsgebieden. Deze is nog in behandeling.

4.3 Lopende initiatieven:

Het signaalgebied valt binnen het RUP "Schrapping woonuitbreidingsgebieden te Kluisbergen". Er is Ontheffing M.e.r.-plicht: beslissing dd. 27/08/2013 dossiernummer - "SCRPL13063". Het voorontwerp voor het rup 'schrapping woonuitbreidingsgebieden' werd opgestart.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Via mail in september 2015 – bespreking gemeente Kluisbergen

01/10/2015 – bespreking GTO

20/10/2015 – bespreking bekkenraad

13/11/2015 – advies deputatie oost-Vlaanderen

01/12/2015 – goedgekeurd door het bekkenbestuur als beleidsondersteunend document

Betrokken lokale besturen

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW bracht het gemeentebestuur van Kluisbergen een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_01_Kluisbergen-Ruien

Extract advies CBS gemeente Kluisbergen dd. 25/11/2015: Het college gaat akkoord met de opgemaakte fiches.

Naar aanleiding van de adviesvraag van het CIW bracht het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen op 13/11/2015 volgend advies uit, waarbij de fiche werd gecheckt op eventuele selecties uit het provinciaal ruimtelijk structuurplan of eventuele provinciale planningsprocessen:

Extract advies deputatie Oost-Vlaanderen dd. 13/11/2015: de deputatie gaat akkoord met de inhoud van de 2 ontwerpen van startbeslissingsfiche voor de signaalgebieden op het grondgebied van de gemeente Kluisbergen.

Waterbeheerder

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW brachten de betrokken waterbeheerders een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_01_Kluisbergen-Ruien.

Gebiedsgericht en Thematisch Overleg van het Bovenscheldebekken:

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW bracht het GTO Bovenscheldebekken dd. 01/10/2015 een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_01_Kluisbergen-Ruien.

Bekkenraad van het Bovenscheldebekken:

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW bracht de Bekkenraad dd. 20/10/2015 een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_01_Kluisbergen-Ruien.

Op 25/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Kluisbergen-Ruien zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Binnen het geplande RUP zal herbestemming van het woonuitbreidingsgebied voorzien worden.

B: maatregelen met behoud van bestemming

A: watertoets

Instrument:

Via de opmaak van een gemeentelijk RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Kluisbergen is initiatiefnemer voor het opmaken van een RUP ikv herbestemming.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Binnen het signaalgebied bevindt zich geen mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied. Anderzijds biedt het signaalgebied wel mogelijkheden om water vast te houden en niet versneld te laten afstromen. Het signaalgebied valt binnen het RUP “Schrapping woonuitbreidingsgebieden te Kluisbergen”. Het voorontwerp voor het RUP “Schrapping woonuitbreidingsgebieden” werd opgestart.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.